

Posudok na inauguračné konanie doc. PaedDr. Martina Pupiša, PhD.
z Katedry telesnej výchovy a športu Filozofickej fakulty
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v študijnom odbore: športová edukológia

Oponent: **prof. PhDr. Eugen LACZO, PhD., katedra atletiky FTVŠ UK v Bratislave**

Doc. PaedDr. Martin Pupiš, PhD. po 15 ročnej pedagogickej práci podal žiadosť o vymenovanie za univerzitného profesora. Oprávňuje ho k tomu publikačná činnosť, jej ohlasy doma aj v zahraničí, ako aj vedeckovýskumná činnosť s cieľným vyústením do športovej praxe. Uchádzač vo svojej žiadosti predložil potrebné materiály v súlade s príslušnou vyhláškou a dokumentom podľa smernice UMB č.1/2013.

V kvalifikačnom raste uchádzača po ukončení vysokoškolského štúdia na fakulte humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v odbore telesná výchova a šport so športovou špecializáciou atletika sú rozhodujúcimi medzníkmi v jeho vývoji:

- získanie vedeckej hodnosti PhD. v roku 2006; názov dizertačnej práce: *Optimalizácia tréningového procesu chodcov po pretekovom zaťažení na 50 km;*
- získanie titulu doc. v roku 2014; téma habilitačnej práce: *Využitie hypoxického tréningu v príprave chodcov.*

Hodnotenie jednotlivých oblastí činnosti

1. Pedagogická činnosť inauguranta vo vysokoškolskom prostredí je úzko spojená s pôsobením na katedre telesnej výchovy a športu Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

V rokoch 2003 – 2006 ako doktorand a od roku 2007 ako odborný asistent a neskôr ako docent. K formovaniu jeho osobnosti výrazne prispela aktívna spolupráca s domácimi na zahraničnými osobnosťami v oblasti vedeckovýskumnej činnosti, spoločné publikácie, ktoré vo väčšej miere boli späté so športovou praxou. V tejto súvislosti treba spomenúť kolegov na „domácej“ katedre a aktívnych trénerov z atletiky, ako aj z iných športových odvetví, ktorí vytvárali odborné aj ľudské zázemie na skvalitnenie jeho pedagogickej činnosti.

Od začiatku svojej pedagogickej činnosti sa orientoval na problematiku teórie a didaktiky športového tréningu a ako úspešný reprezentant v športovej chôdzi jeho záujem prirodzeným spôsobom vyústil do možnosti komplexného objasnenia rozvoja vytrvalostných schopností aj s využitím hypoxických podmienok. V pedagogickej oblasti sa jeho zameranie postupne rozšírilo aj na ďalšie predmety. V súčasnosti prednáša vo všetkých 3. stupňoch vysokoškolského štúdia predmety: športová špecializácia atletika (1. stupeň), športová špecializácia kondičný tréner (1. a 2. stupeň), kondičné základy športu (1. stupeň), koordinačné základy športu (1. stupeň), výživa, antidoping (1. stupeň), trénerská prax (1. a 2. stupeň), vedecká práca v športe (2. stupeň), diagnostika trénovanosti (3. stupeň), na Slovenskej zdravotníckej univerzite – metodológia rozvoja pohybových schopností.

Okrem pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti na katedre telesnej výchovy a športu Univerzity Mateja Bela sa aktívne a dlhodobo zapája do prednášateľskej činnosti v rámci školení a seminárov trénerov a pri doškoľovaní trénerov niektorých športových zväzov. Ako tréner sa podieľal na príprave vrcholových chodcov a bol členom realizačného tímu v príprave chodcov na olympijské hry. Jeho erudovanosť a kvalita pedagogickej činnosti v predmetoch z oblasti vied o športe mu v minulosti, ako aj v súčasnosti umožnili využiť potenciál vo vedení záverečných prác na rôznej úrovni. Celkovo bol vedúci 137 úspešne obhájených prác: 78 bakalárskych, 51 diplomových, 8 rigorózných a 10 prác rozširujúceho štúdia. Úspešne viedol viacerých študentov v rámci ŠVA. Logickým vyústením jeho pedagogickej a vedeckovýskumnej práce je vedenie doktorandov, z ktorých 5 úspešne ukončili doktorandské štúdium na UMB v Banskej Bystrici, 2 sú po dizertačnej skúške a 2 sú študujúci doktorandi. Spoločným menovateľom prác, ktoré viedol má edukologický zámer; hodnotenia účinnosti tréningového pôsobenia v rôznych časových úsekoch a obdobiach prípravy vo výkonnostnom, resp. vrcholovom športe. Prednášková činnosť doc. Pupiša je bohatá. Poznám jeho aktívne vystúpenia na konferenciách uskutočnených v Bratislave, Banskej Bystrici, Prahe, Brne, ktoré boli zamerané predovšetkým na didaktiku športového tréningu výrazne vo vytrvalostných športoch spojené aj s hypoxickou prípravou. Oponoval desiatky kvalifikačných prác vrátane 6 dizertačných prác a 1 habilitačnej práce. Svoju prednáškovú činnosť obohacuje o nové poznatky súčasnej vedy, ako aj o poznatky edukácie vychádzajúce z jeho osobných výskumných prác. Docent Pupiš je členom komisie pre štátne záverečné skúšky v bakalárskom

a magisterskom stupni štúdia, člen komisie pre doktorandské skúšky a obhajoby dizertačných prác, ako aj člen pre habilitačné pokračovanie.

Docent Pupiš uvádza zahraničnú spoluprácu v oblasti vzdelávania s krajinami: Česko, Srbsko, Poľsko a inými, kde absolvoval aj krátkodobé študijné pobyty.

2. Vedeckovýskumná a publikačná činnosť

Bohatá a všestranná pedagogická činnosť je spojená aj s rozsiahlou vedeckovýskumnou a publikačnou činnosťou. Docent Pupiš uvádza 345 výstupov, ktoré sú riadne zaevidované a zdokladované v univerzitnej knižnici. Uvádza naplnenie všetkých scientrometrických ukazovateľov podľa kritérií Vedeckej rady Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v požadovanej štruktúre; je autorom 4 monografií (AAB – 16,8 AH), spoluautorom 5 učebníc (ACB – 11,5 AH) a 5 skrípt (BCI – 5,80 AH). Na začiatku jeho práce na akademickej pôde autorova publikačná aktivita bola viac-menej orientovaná na problematiku atletickej chôdze. Jeho bohaté aktívne pretekárske skúsenosti v atletickej chôdzi v juniorskej aj seniorskej vekovej kategórii významne prispeli a obohatili vedecké aj metodicko-odborné publikačné výstupy doma aj v zahraničí. Najvýznamnejšie publikácie z tohto obdobia riešili teoretické a didaktické problematiky atletickej chôdze s významnou orientáciou aj na fyziologické a biochemické problémy rozvoja vytrvalostných schopností. Je autor, resp. spoluautor významných publikácií, ako sú: Športová príprava a súťaženia v chôdzi na 50 km, Hypoxia ako súčasť športovej prípravy, Všetko o chôdzi, ako aj ďalších vedeckých a odborných príspevkov o atletickej chôdzi. Týmito publikáciami výrazne prispel k uplatneniu nových prístupov dlhodobej športovej príprave atletickej chôdzi. Svoju odbornú a výskumnú orientáciu uplatňoval ako člen realizačného tímu v príprave vrcholových chodcov na európske a svetové súťaže. Jeho aktívna a metodicko-poradenská a konzultačná práca výrazne prispeli k olympijskému víťazstvu Mateja Tótha. Vo vysokoškolskej učebnici (ACB Hypoxický tréning, 1. vyd. Bratislava: SAZ, 2021 ISBN 978-80-8144-267-7 (PUPÍŠ, Martin) sú formulované prínosy hypoxického tréningu. Sumarizuje výsledky vlastných výskumov v oblasti krátkodobého a dlhodobého pobytu v hypoxickom prostredí na tréňovanosť vo vytrvalostných športoch. Do súboru prác, ktorými sa uchádza o inauguračné konanie patria: ADC Diurnal variation in red blood cell variables in athletes after single and repeated bouts of

exercise. In The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness. - Torino: Edizioni Minerva Medica, 2021. ISSN 022-4707. – Vol.6, no. 2 (2021), pp.269-279.

(ABERTY, Roman - PUPIŠ, Martin -VACHALÍK, Vadimír – BÁTOVSKÝ, Miloš)

ADM Is there any connection between endurance, explosive strength and speed performance? In Journal of Physical Education and Sport. – Pitesti: Editura Universit atii din Pitesti, 2018. – ISSN 2247-8051. – Vol. 18, suppl. No. 1 (2018), pp. 363-365.

(SÝKORA, Jozef – BRUNN, David – PUPIŠ, Martin – PAVLOVIČ, Ratko)

AFA The utilization possibilities of oxygen concentrators inhalation in sport. In Sport and quality of life: 11th international conference on kinanthropology, Brno. 29.11.-1.12.2017

(PUPIŠ, Martin – PUPIŠOVÁ, Zuzana – PAVLÍK, Ján)

Významným publikačným zdrojom doc. Pupiša boli riešenia viacerých grantových úloh. Celkovo sa podieľal na riešení 7 grantových úloh od projektov rezortného výskumu až po projekty celoštátne až medzinárodné. Sám bol vedúcim 3 projektov a v 4 projektoch bol zástupcom vedúceho, resp. spoluriešiteľ. Obsahová orientácia grantových úloh smerovala do problematiky optimalizácie tréningového a súťažného zaťaženia vo vytrvalostných športoch, vplyv hyperoxie na športový výkon a zotavenie v športe, adaptačný efekt tréningového zaťaženia v individuálnych športoch, efektivita nových prístupov kondičného tréningu v športových hrách. Bol spoluriešiteľom medzinárodného programu EU Erasmus 1 v oblasti tvorby a inovácií študijných programov. Strategické orientácie výskumných prác docenta Pupiša vytvárali priestor na publikovanie kvalitných výstupov v zahraničných a domácich karentovaných periodikách.

V rámci sumarizácie uchádzač udáva:

- samostatné vedecké práce a monografie 4
- vedecké štúdie a vedecké články 56
- učebnice a učebné texty 11
- vyriešené vedeckovýskumné a tematické úlohy 5
- prednesené referáty a príspevky vo vedeckých zborníkoch 110
- odborné články 15

Tvorivé výstupy uchádzača boli citované v zahraničných publikáciách a registrované v citačných indexoch Web of Science a databáze SCOPUS 61-krát. Citácie v domácich publikáciách registrovaných v citačných indexoch Web of Science a databáza SCOPUS 4-krát. Citácie v domácich a zahraničných publikáciách neregistrovaných v citačných indexoch 156-krát.

3. Iná činnosť – spoločenské aktivity doc. Pupiša

- ✓ člen medzinárodnej vedeckej rade Serbian journal of Sports sciences:Sport Academy Belgrade od roku 2010 – súčasnosť
- ✓ člen redakčnej rady Research in physical education, Sport and health: University in Skopje od roku 2012 – súčasnosť
- ✓ člen redakčnej rady Česká kinantropológia: Universita Karlova v Prahe od roku 2013 – súčasnosť
- ✓ člen redakčnej rady Slovak Jurnal of Sports Science
- ✓ predseda redakčnej rady Slovak Jurnal of Sport Science: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, SR 2009-2016, 2020 – súčasnosť
- ✓ predseda zdravotníckej komisie SAZ 2012 – súčasnosť
- ✓ predseda Slovenskej asociácie kondičných trénerov 2010 – súčasnosť
- ✓ predseda trénerskej komisie SAZ 2012 – súčasnosť
- ✓ predseda metodickej komisie SAZ 2012 – súčasnosť
- ✓ člen komisie vzdelávania SADA: Slovenská antidopingová agentúra od 2021
- ✓ člen výkonného výboru SAZ od roku 2016 – súčasnosť

4. Prínos uchádzača a jeho doktorandov pre rozvoj vedy

Výrazný prínos doc. Pupiša je v problematike didaktiky športového tréningu kde predovšetkým vo vytrvalostných športových odvetviach rozšíril poznatky v oblasti obsahovej periodizácie tréningového zaťaženia, rozvoj a ladenie športovej formy s využitím krátkodobej a dlhodobej hypoxickej prípravy. Modifikovanú hypoxickú prípravu aplikoval v mnohých športoch. Obohatil existujúce poznatky v oblasti využitia hyperoxie v športoch s prerušovaným zaťažením, kde naznačil možné nové prístupy zvyšovania efektivity kondičného tréningu v športových hrách. Jeho dlhodobý záujem je orientovaný na problematiku hypoxickej prípravy

a jej uplatnenie v tréningovom procese s cieľom optimalizácie obsahu tréningového zaťaženia s využitím dynamiky zmien fyziologických a biochemických parametrov v riadení športového tréningu.

Za originálny prínos považujem komplexné formovanie strategického zámeru tréningového a súťažného zaťaženia v dlhodobej (4-ročný olympijský cyklus) a krátkodobej (1-ročný tréningový cyklus) športovej prípravy v atletickej chôdzi vo vrcholovej etape.

Súčasťou tejto koncepcie je aj metodika uplatnenia dĺžky tréningového pôsobenia v hypoxických podmienkach, ako aj využívania alternatívneho hypoxického tréningu: hypoxický dom a hypoxické stany.

Dlhodobým overovaním dynamiky zmien hematologických a spiroergometrických parametrov v 1-ročnom tréningovom cykle umožnili optimalizovať obsah tréningového zaťaženia s orientáciou na rast športového výkonu v atletickej chôdzi. Domnievam sa, že získané empirické poznatky sa dajú využívať aj v iných vytrvalostných športových odvetviach. Výskumná orientácia docenta Pupiša v oblasti rozvoja a diagnostiky kondičných schopností a ich transferu do štruktúry športového výkonu prináša inovačné výsledky.

Vedeckú školu docenta Pupiša poznám keďže som bol oponentom jeho dizertačnej a habilitačnej práce. Stretával som sa s ním na viacerých konferenciách, poznám aj jeho viaceré parciálne práce, ako aj práce jeho doktorandov. Komplexne ho môžem hodnotiť ako erudovanú osobu, jeho práce sú metodologicky presné s jednoznačným interpretačným záverom s vyústením do možnosti realizovateľnosti v športovej praxi.

Záver

Doc. PaedDr. Martin Pupiš, PhD. predložil komplexný spis z oblastí pedagogickej, vedeckovýskumnej a publikačnej, ako aj inej spoločenskej činnosti. Konštatujem splnenie všetkých požadovaných scientometrických ukazovateľov a v niektorých parametroch výrazne prekračuje stanovené kritéria určené Vedeckou radou Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. K formovaniu jeho osobnosti významne prispeli spolupráce s kolegami z vlastnej katedry, s kolegami z Masarykovej univerzity v Brne, FTVŠ UK Bratislave, FTVS UK v Prahe a ďalšími kolegami z Českej republiky a zahraničia.

Predložené materiály doc. Pupiša na inauguračné konanie dokladujú, že ide o vyzretú, pracovitú, v odbornej komunite uznávanú a vedecky schopnú osobnosť. Súčasne ide

o erudovaného odborníka s ľudským rozmerom s významnou orientáciou na športovú edukológiu predovšetkým v oblasti špecifikácie športového tréningu vo vyšších nadmorských výškach.

Na základe uvedeného odporúčam VR UMB v Banskej Bystrici udeliť doc. PaedDr. Martinovi Pupišovi, PhD. akademickú hodnosť profesor v študijnom odbore športová edukológia.

V Bratislave, 12. 12. 2021